

**Europos Sąjungos LIFE+ programa
PROJEKTAS**

LIFE07 NAT/LT/000530

Projektas dalinai finansuojamas Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos

Informacija sklypų savininkams apie esamą žemių ir hidrostatinių būklę Amalvos pelkės prieigose ir galimybes parduoti valstybei prastos būklės žemes. (Žemės išpirkimas galimas tik 2009 m. LIFE+ projekto „Amalvos ir Žuvinto pelkių išsaugojimas“ lėšomis Amalvo pelkės atkūrimo teritorijoje)

Sovietmečiu buvo vykdomi intensyvūs Amalvos pelkės sausinimo darbai. Didelės lėšos buvo skirtos pelkės sausinimo kanalų ir pylimų įrengimui, tačiau praėjus maždaug keturiems dešimtmečiams po darbų įgyvendinimo ryškėja vis daugiau su sausinimu susijusių problemų:

- Nusausintuose pelkynų durpiniuose dirvožemiuose dėl sąveikos su oru vyksta **intensyvus durpės skaidymasis** dėl kurio **dirvos paviršius kasmet suslūgsta 1-5 cm**. Aplink Amalvo pelkę **per 30 metų jau prarasta apie 0,5-1m durpžemio sluoksnis!**
- **Melioracijos sistema** dėl durpės suslūgimo **nebeatlieka arba prastai atlieka sausinimo funkciją**, tad ūkininkavimo sąlygos dėl aukšto vandens lygio darosi vis sunkesnės.
- **Slūgstant durpei didelė dalis žemių atsidūrė žemiau Amalvo ežero lygio!** (žr. priedą Nr.1) Dėl didėjančio vandens lygių skirtumo tarp Amalvo ežero ir greta esančių žemės plotų vis sunkiau užtikrinti ūkininkavimui tinkamas sąlygas. Pavasario polaidžio metu **kasmet didėja pietinio Amalvos pelkės pylimo pralaužimo grėsmė**.
- **Durpių pylimai reikalauja nuolatinės brangios priežiūros**. Šiuo metu ypač prasta pylimų būklė yra Amalvos pelkės pietrytinėje dalyje. Jie apaugę krūmais, išvarpyti bebrų bei ondatrų urvų, durpė sukritusi, o remontui reikalingos didelės lėšos (preliminariais duomenimis – daugiau nei pusė milijono litų!). Keliolikos sklypų savininkai, kurie naudojami greta pylimo esančiais nusausintais durpžemiais (dalis sklypų net nenaudojama), negali skirti tokių lėšų.
- Nusausintoje dalyje, o taip pat ir stipriai pasausėjusioje centrinėje Amalvos pelkės dalyje **dažnai kyla sunkiai užgesinami durpės gaisrai**, kurių metu smarkiai užteršiamas oras, gesinimui išleidžiama daug lėšų;
- **Dėl sausinančių kanalų poveikio degraduoja visas Amalvos pelkės masyvas** (jis įtrauktas į Lietuvos, o taip pat Europos saugomų teritorijų tinklą Natura2000), **nyksta saugomos augalų bei gyvūnų rūšys, mažėja spanguolynų plotai**;
- Dėl sausinimo skaidantis durpei, su lietaus vandeniu **mineralinės medžiagos išplaunamos ir teršia upes**, o **į atmosferą išsiskiria dideli klimato kaitos dujų (CO₂) kiekiai** (preliminariais paskaičiavimais ~ 15.000 tonų per metus, kas prilygsta ~ 10.000 gyventojų miestelio mazutu kūrenamos katilinės metiniams išmetimams!).

GALIMAS PROBLEMOS SPRENDIMAS

Dabartinėmis sąlygomis **vienintelė racionali išeitis – atsisakyti dalies sausinamų plotų**. Itin svarbu tai įgyvendinti teritorijoje šiauriau Daukšių gyvenvietės (**1 žemėlapis**), ribojamoje smarkiai apirusio pylimo, įrengiant naują (trumpesnę) pylimo atkarpą (**2 žemėlapis**).

Galimybės ūkininkams. Vietos ūkininkai turi galimybę **V.Į. Registrų centras patvirtinta vidutine rinkos kaina** parduoti dėl prastos hidrotechninių įrenginių (pylimų ir kanalų) būklės ir durpės suslūgimo vis labiau šlampančius žemėlapyje nurodytoje teritorijoje esančius sklypus ir už gautas lėšas įsigyti žemę palankesnėje ūkininkavimui vietoje. **Sklypų išpirkimui 2009 metais yra išimtinė galimybė panaudoti Europos Sąjungos aplinkosaugos programos LIFE+ lėšas.**

1. Žemėlapis. Raudonai apvesta teritorija, kurioje esančių sklypų savininkai gali 2009 m. parduoti valstybei žemę (pirkimas būtų vykdomas ES LIFE+ projekto „Amalvo ir Žuvinto pelkių išsaugojimas“ lėšomis).

2. Žemėlapis. Geltona linija pažymėta siūloma rekonstruoti ar naujai įrengti pylimo dalis. Raudona linija pažymėta neberenovuojama pylimo dalis.

Teisinės žemių išpirkimo prielaidos. Amalvos pelkės atkūrimo teisinės prielaidos sudarytos 2002 m. lapkričio 19 d. vyriausybės nutarimu Nr. 1817 patvirtinusių Žuvinto biosferos rezervato zonų ribas bei 2006 m. birželio 23 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-310 patvirtinusių Žuvinto biosferos rezervato tvarkymo planą. Pagal šiuos teritorijų planavimo dokumentus Amalvos pelkės nusaustos teritorijos patenka į ekosistemų atkūrimo zoną, kurioje nevykdomi nauji melioraciniai projektai, išskyrus tuos, kuriais siekiama užtikrinti tinkamą Amalvos aukštapelkės hidrologinį režimą. Taip pat agrarinėse ekosistemų atkūrimo zonos teritorijose siekiama palaikyti atvirą kraštovaizdį, skatinant išsaugoti pievas ir ganyklas.

Kilusius klausimus mielai kviečiame aptarti su Žuvinto biosferos rezervato direkcija, kuri įsikūrusi Alekionių kaime, tel. (8 315) 49 540 arba ES LIFE+ programos projekto „Amalvo ir Žuvinto pelkių išsaugojimas“ vadovu Argaudu Stoškumi tel. (8 5) 272 37 21

Daugiau apie Amalvo ir Žuvinto pelkių išsaugojimo projektą – www.wetlife.gpf.lt

ES LIFE+ programos projekto „Amalvos ir Žuvinto pelkių išsaugojimas“ vadovas Argaudas Stoškus

Priedas Nr.1
Amalvo pievų
šiauriau Daukšių gyvenvietės
dirvožemio reljefas
ir užliejimo grėsmė.

